

крупнокристалічного гіпсу місцями шорстка із-за виступаючих граней окремих кристалів і їх корозійного розщеплення по площинах спайності [9].

При уважному огляді структур є видимим деяка їх рельєфність, наявність слабких опуклостей і поглиблень, відповідних шарам з різною величиною кристалів. Слабка вираженість мікрорельєфу текстури не дозволяє однозначно віднести її до певного виду. Стіни печерних ходів у середній частині гіпсового шару мають хвилястий характер. Шаруватість порід - добре підкреслена морфологічно: виступам відповідають середньозернисті шари, заглибленням - дрібнозернисті.

Висновки. Підсумовано та охоплено основні аспекти проблематики морфології печери Озерна. Для цього були детально опрацьовані попередні результати досліджень, доступна література та використані нові підходи щодо трактування питань геолого-гідрологічних умов розвитку. Стосовно, питань морфології, генетичних типів тріщин та опис морфології печери Озерна, до цього були представлені окремими, розрізненими даними, та розглядалися лише для Поділля або Західної України в цілому. Розглянуто морфологічні особливості печери, вперше представлений аналіз зв'язку морфології печери з сіткою ходів, окремим розділом подані генетичні типи тріщин та спелеоморфогенез. Аналіз фондових матеріалів Громадської Організації «Клуб спелеологів Поділля». зібрано фактичний матеріал в печері озерна, проаналізовано постягання тріщин та розломів у печері Озерна. Визначені загальні особливості формування сітки ходів печери Озерна.

В результаті, це дозволило більш конкретно зупинитись на питаннях тріщин в гіпсах та особливості структури і текстури, як фактору морфогенезу. Разом з тим для дослідників, які працюють в даній галузі, залишається чимало питань, що потребують подальшого вивчення, а саме: генезис печери, утворення та розвиток вторинних мінералів, гідрорежим, морфологічне районування тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрейчук В.Н. Некоторые закономерности спелеогенеза на юге Подольско –Буковинской карстовой области // Пещеры. Методика изучения. – Пермь, 1986. – 247 с.
2. Андрейчук В.Н. Пещера Золушка. - Сосновец-Симферополь, 2007. – 335 с.
3. Дублянский В.Н. Карстовые пещеры среднего преднистрья, в кн. Вопросы изучения карста Русской равнины. - М., 1966. - 437 с.
4. Дублянский В.Н., Дублянская Г.Н. Карстоведение. // Том I. Перм, 2001. - 287 с.
5. Климчук А.Б. Основные особенности и проблемы гидрогеологии карста: Спелеогенетический подход. Сообщение 2: Развитие каналовой проницаемости (спелеогенез). // Пещеры, межвуз. сб. науч. трудов, Пермск ун-т, Пермь, 2004. - 432 с.
6. Климчук А.Б. Артезианское происхождение крупных лабиринтовых пещер в миоценовых гипсах западных областей Украины // Докл. АН УССР Сер. Б. Геол., хим. и биол. науки, 1990. - №7. - 23 с.
7. Климчук А.Б., Андрейчук В.Н., Турчинов И.И. Структурные предпосылки спелеогенеза в гипсах западной Украины.- К.; Украинская спелеологическая Ассоциация, 1995. - 196 с.
8. Кузнецов Д.А. Пещеры - музеи созданные природой проблемы сохранения и рационального использования на примере пещеры «Голубые Озера», Подолье, Украина.- IV Международный симпозиум «Минеральное разнообразие – исследование и сохранение» (София, 2007.10.12-15) - 37 с.
9. Фондові матеріали клубу спелеологів «Поділля». - 1960-2012 р.р.
10. Чернишев С.Н. Трещины горных пород.- М.: Наука, 1983. – 240 с.

Гаврада У.

Науковий керівник – доц. Кондратюк Л.Р.

БЛАГОГОВІННЯ ПЕРЕД БУТТЯМ ЯК ІМПЕРАТИВ СУЧАСНОСТІ

Життя для мене - не танення свічки.

*Це щось схоже на чудовний факел, який потратив мені до рук на мить,
і я хочу змусити його палати якомога яскравіше,
перш ніж передати наступним поколінням.*

Бернард Шоу

Ще з тих часів, коли людина усвідомила можливість свого панування над природою, відбувся початок кінця. Природа є самодостатньою, і для гармонійного поєднання всіх своїх

компонентів, вона не потребує існування людини. Але ж людина не може жити поза природнім середовищем. І в цьому і є найбільша трагедія людської цивілізації. Ми вважаємо себе вищими створіннями, наш розум, здатність мислити може здійснити все. Ми підкорили собі висоту небес, глибини океанів і Землі, перетворили все навколо на «комфортні» умови, але звичайно ж цього було мало. Залишався ще один об'єкт пізнання, що приваблював своєю красою і безмежністю – Всесвіт.

Так людина свідомо позбавила себе можливості жити в оточенні чогось первинного, справжнього, в якійсь мірі ідеального, і створила собі штучний світ. І було б це не так страшно, якби штучними були тільки предмети побуту, транспортні засоби, але ж це зовсім не так. Тепер ми самі стаємо несправжніми: в нас залишилось так мало щирості і правдивості, сміливості відкрити себе світові, щодня ми одягаємо маски, створюючи штучні емоції і почуття.

Тому можна говорити, що людина змінила не лише світ навколо, а й себе. Сьогодні в більшості з нас вже інші цінності, переважно на першому місці – матеріальні. Гроші владарюють у світі, заради них чинять крадіжки, вбивства, що є найвищим проявом людської гріховності. Тут знаходить своє місце масове поширення атеїзму. Мало хто з так званих «атеїстів» справді роздумував над питаннями існування Бога, шукав аргументи за і проти такого феномену як релігія. Більшість просто прикривається цим поняттям, щоб виправдати свої вчинки перед іншими, врешті-решт перед власною совістю, мовляв немає тих заповідей і не варто дотримуватися їх.

Ось тут і проявляється той тривалий кінець нашого буття, у деградації, у свідомій діяльності, спрямованій на знищення природи, і буде тривати він поки кожен не усвідомить своєї причетності і вини, своєї відповідальності за теперішнє і майбутнє. І, напевне, це буде найважчим, адже всі очікували на прийдешній кінець світу у вигляді якоїсь катастрофи, яка швидко покладе край існуванню всього на Землі. А може Апокаліпсис триває вже століттями. Можливо він розпочався ще в ХХ, коли людство зіткнулося із жахом світової війни. І найстрашніше те, що цей жах повторився всього лише через 21 рік, і збулося пророцтвом одного із філософів: «Друга світова війна вибухне, як тільки підросте покоління, що не знає Першої» [2].

Але війна не була вищим проявом людської жорстокості. Значно більше вражає ідеологія фундаменталізму, основою якої є знищення «невірних», війна за віру в ісламі – джихад – тепер у вигляді терористичних актів. Такий тип релігійної свідомості формується переважно у незаможних прошарків населення, які очікують соціальних змін і прагнуть повернути світове панування своєї релігії. І як після цього може утвердитися принцип релігійної толерантності?

Все це тільки підтверджує те, що не цінуємо ми життя інших, а поруч з цим і свого власного, бо чого варта людська самотність. Не думали про це правителі тих націй, які розпочинали війну, вони керувалися егоїстичними цілями, для них смерть мільйонів була лише цифрою.

Але втрата сутності людського буття проявляється не лише у жорстокості, а й у тому, що перестали ми цінувати культуру і мистецтво, тепер їх витісняє царювання Інформації, точніше найбільший її носій – Інтернет. Відомий вислів: «Хто володіє інформацією, той володіє світом», - всі вважають гаслом теперішнього суспільства. І як мало хто розуміє його абсурдність. Здавалося б, вчені за допомогою інформації, тобто досягнень науки і техніки, справді можуть вирішити багато існуючих проблем, але як рідко зазначається, що ці проблеми були створені тією ж наукою десяти років тому. Такий розвиток подій відбувається швидше і швидше, з кожним роком все важче ліквідувати їх наслідки, і в більшості випадків це неможливо.

Напевно, ніхто не міг передбачити в епоху Нового часу, коли наука утвердила себе як самостійна сфера діяльності, що людський розум і його потреби у пізнанні стануть зброєю для знищення цивілізації. Сьогодні не виправдовують себе твердження філософів Рене Декарта: «Мислю, отже існую» та Френсіса Бекона: «Знання – це сила». Важливішою є формула, проголошена Альбертом Швейцером: «Я – життя, яке хоче жити, я – життя серед життя, яке хоче жити!» [3].

Людська цивілізація не просто існує в географічній оболонці, тепер ми виокремлюємо власну сферу буття – ноосферу. Цікаву гіпотезу про це висловив американець Джеймс Лавлок. На його думку, атмосфера, гідросфера і літосфера разом із біосферою функціонують як

суперорганізм, а ноосфера, проникаючи в усі ці оболонки, руйнує цей злагоджений механізм. Автор у своїй книзі «Гейя» зазначає: « Земля — більше, ніж просто дім, це жива істота, і ми є її невід'ємною частиною». Тому в наш час важливою є етична концепція благоговіння перед життям, основоположником якої був Альберт Швейцер. У цій концепції не йдеться тільки про цінність людського життя, а й про значимість усіх форм життя на Землі. Людина не повинна вважати себе вищою істотою, вона має цінувати життя в усіх його проявах, сприймати нашу планету, як єдине ціле, усвідомлювати святість всезагального буття.

Таке ставлення до буття є найважливішим імперативом сучасності, але не стільки на рівні суспільства, скільки на рівні кожної особистості. Ми повинні усвідомлювати всю важливість власного вибору, що в майбутньому стане основою для суспільного блага.

Для розуміння сутності людського буття, його невід'ємної залежності від природи, простим і зрозумілим прикладом є давня легенда племені народу Майя:

Чоловік сидів на самоті, у глибокому смутку.

І всі тварини наблизилися до нього і промовили: *«Ми не хочемо бачити тебе сумним. Попроси все, що ти хочеш, і ти це отримаєш»*

Чоловік сказав: *« Я хочу мати хорошиий зір»*

Гриф відповів: *«У тебе буде мій»*

Чоловік попросив: *«Я хочу бути сильним»*

Ягуар відповів: *«Ти будеш сильним, як я»*

Тоді чоловік сказав: *«Я хочу пізнати таємниці Землі»*

Змія відповіла: *«Я покажу їх тобі»*

Так чоловік отримав усі подарунки, які йому могли дати тварини, і пішов.

Тоді сова сказала іншим тваринам: *«Тепер людина знає багато і здатна на багато що»*

Олень відповів: *«У людини є все, чого вона потребує. Тепер її смуток припиниться»*

Але сова заперечила: *« Ні! я побачила глибоку порожнечу в людині. Вона, як постійний голод, який не можливо вгамувати. Це те, що поглинає людину у смуток, і змушує її хотіти і хотіти. Вона продовжуватиме забирати і забирати, поки в один прекрасний день Світ скаже людині: «Мене більше нема, і в мене нічого не залишилося. Мені нічого дати тобі. Мене вже немає!»[4].*

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гусейнов А.А. Благоговение перед жизнью: Евангелие от Швейцера / А. Швейцер. «Благоговение перед жизнью». М., Прогресс, 1992. – 256 с.
2. Кримський С.Б. Під сигнатурою Софії / С.Б. Кримський. – К.: Києво-Могилянська академія, 2008. – 367с.
3. Швейцер А. Культура и этика. – М.: Прогресс. – 340 с.
4. Фільм «Апокаліпсис», реж. Мел Гібсон, 2006.

Гора А.

Науковий керівник – проф. Сивий М.Я.

ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНЕ РАЙОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Актуальність дослідження: Українські Карпати – один з наймальовничіших куточків України. Щорічно він манить тисячі туристів з різних регіонів держави, із сусідніх країн. Розміщені Українські Карпати у центральній частині Європи, а тому вже досить давно освоєні і всесторонньо вивчені фахівцями з різних галузей знань. Так видається на перший погляд, коли переглядаєш десятки монографій, популярних видань, тисячі публікацій, де розкриваються особливості природи гірської країни. Однак скрупульозно аналізуючи карти, готуючись до нового походу незнайомою гірською місцевістю, мандруючи гірськими стежками, читаючи і порівнюючи інформацію з друкованих джерел, все більше приходиш до висновку, що ще далеко не все ґрунтовно вивчено і описано в Українських Карпатах.

Метою дослідження є систематизація наукових робіт, письмових та інтернет –джерел про геолого-геоморфологічну будову Українських Карпат.